

IKKE BARE OM SØNDAGEN - PRÆSTENS MANGE FUNKTIONER

PRÆSTEFORENINGENS
FAGPOLITISKE
PERSPEKTIVER

2021

Præsteforeningen
125 år 1896-2021

IKKE BARE OM SØNDAGEN

PRÆSTENS MANGE FUNKTIONER

AF
PER BUCHOLDT
ANDREASEN,

FORMAND FOR
PRÆSTEFOR-
ENINGEN

De fleste har fået spørgsmålet af taxachaufføren, hos frisøren eller ved middagsselskabet: "Nå, og hvad laver du så?" Spørgsmålet er nærmest klassisk, når man skal have en samtale i gang, og folk ikke lige ved, hvem man er. Svarer man "Jeg er præst", får man ofte en reaktion i retning af "Nå, det ligner du da ikke". Så sidder man der og ved ikke rigtig, om det er ment som et kompliment. Fordomme og stereotyper præger os alle sammen. Den næste stereotyp er ofte et forsøg på så at bringe lidt humor i spil med en kvik bemærkning om, "så arbejder du jo bare om søndagen".

Det er så her, vi har mulighed for at fortælle om, hvad det vil sige at være præst og forklare, at det altså ikke bare er om søndagen, men seks dage om ugen, at vi præster er på arbejde. Når først der bliver sat ord på de opgaver og funktioner, som

man har som præst i folkekirken, så bliver folk overraskede.

Mon ikke også "bare om søndagen" er blevet noget reduceret i den folkelige bevidsthed efter mere end et år med corona og pandemi. For folkekirkens præster har udvist stort initiativ, kreativitet og idérigdom under sundhedskrisen og stablet andre gudstjenesteformer, aktiviteter og arbejdsformer på benene i en tid, der har været præget af restriktioner og begrænsninger. Der er fundet og fundet på alternativer. Noget, der også i en mediemæssig sammenhæng har påkaldt sig opmærksomhed om præsters arbejde.

Vi skal blive bedre til at fortælle om vores arbejde. Det er netop en af intentionerne med dette års fagmagasin "Ikke bare om søndagen – præstens mange opgaver og funktioner". For det at være præst er et spændende og interessant

arbejde. Man har mulighed for at være med til at gøre en forskel i menneskers liv i glæde og sorg, i tro og tvivl og alt det andet, som menneskelivet er fyldt med. Det kræver en uddannelse på højt akademisk niveau, når man uge efter uge skal løfte den opgave – kvalificeret – blandt mennesker i alle samfundslag. Derfor er det også Præsteforeningens klare holdning, at den teologiske kandidateksamen er det, som uddannelsesmæssigt kvalificerer en til at være præst. Præsteembedet er en af de akademiske stillinger, hvor der er stor frihed og mulighed for selv at udfylde stillingsindholdet i samvirke med den menighed, der har kaldet en til netop at være deres præst.

Det sker ofte i den videre samtale med taxachaufføren (hos tandlægen er det lidt vanskeligere) eller ved middagselskabet, at jeg får fortalt, at jeg er formand for Præsteforeningen. Så skal jeg som regel forklare, at det altså er præsternes fagforening. Efter lidt undren over, at præster har organiseret sig i en fagforening – for er det ikke et kald at være præst? – så synes de fleste så alligevel, at det giver god mening, at præster også organiserer sig for at sikre deres løn- og ansættelsesforhold. For ja, præster har selvfølgelig også ferie, og de holder også barselsorlov, men der er stadig et eller andet sted i forståelsesbaggrunden en modsætning mellem at varetage et arbejde og kaldet som præst og så interessere sig for, hvad man får for det. Interessant nok findes der ikke samme forståelsesbaggrund i andre kaldsembeder, som f.eks. lægegerningen. Det er der ikke noget nyt i. Præsters lønspørgsmål har været på dagsordenen siden kirkenes første dage. Paulus

gjorde for eksempel i sit første brev til Timoteus opmærksom på, at man ikke skulle binde munden til på en okse, der tærsker, for "En arbejder er sin løn værd". Det er så den værdiansættelse, vi som Præsteforening også er optaget af, når vi skal argumentere for, at vores løn skal være i overensstemmelse med de arbejdsvilkår, som vi har og være på niveau med sammenlignelige akademiske ansatte i den offentlige sektor. Vores opgave – som præsternes fagforening – er i det hele taget at sørge for, at der er gode arbejdsvilkår for præster, så der fortsat er nogle, der vil påtage sig opgaven og funktionen. Præsteforeningen kan her i 2021 fejre sit 125 år jubilæum. Det vil vi gerne markere med dette fagmagasin i jubilæumsåret for at vise, hvor spændende og interessant, det er at være præst. Ikke bare om søndagen, men også ugens andre dage med opgaver og funktioner, som løftes med engagement, energi og faglig stolthed. Den indsigt vil vi gerne dele med omverdenen i Præsteforeningens fagmagasin 2021.

INDHOLD

- 02 Ikke bare om søndagen**
- Præstens mange funktioner
Af Per Bucholdt Andreasen
- 06 Et tilbageblik på præstens arbejde**
Samtale med professor Niels Henrik Gregersen
- 10 To i en**
Samtale med sogne- og sygehus-
præst Troels Laursen

- 13 Præsterne er der, hvor der er brug for dem**
Interview med kirkeminister
Ane Halsboe-Jørgensen

- 16 Samarbejde mellem folkeskolen og folkekirken**
Samtale med sognepræst Pia Haaning Lorenzen

- 23 I bispeembedet er det også kaldet, der gælder**
Samtale med biskop Henrik Wigh-Poulsen

- 26 Folkekirken har en helt særlig rolle i Danmark**
Interview med kirkepolitisk ordfører for Venstre Louise Schack Elholm

- 30 Præst i alt - også som provst**
Samtale med provst Kirsten Kruchov Sønderby
- 33 Præsten formidler dansk kultur**
Samtale med præst i Canada Simon Kangas Larsen
- 36 Præsten og kommunen**
Samtale med sogne- og diakoni-
præst Camilla Balslev Fage-Pedersen
- 41 Folkekirkens fremtid**
Samtale med sognepræst Birgitte Kragh Engholm

Den danske Præsteforening fejrer 125års jubilæum

ANE HALSBOE- JØRGENSEN *Kirkeminister*

Stort tillykke til Præsteforeningen med de første 125 år. Med præster-nes vigtige rolle som inspiratorer, forkyndere og samarbejdspartnere med det omgivende samfund siger det næsten sig selv, at en velfun-gerende folkekirke har brug for en dygtig Præsteforening. Og det har vi – så stort tillykke med jubilæet og tak for samarbejdet. Jeg ser frem til et fortsat tæt samarbejde med Præsteforeningen i årene, der kommer.

LARS QVISTGAARD *Formand, Akademikerne*

Det kræver sit som forening at bestå i over 100 år. Tilblivelsen af faglige organisationer i Danmark har en lang historie bag sig. Præsteforeningen hører til blandt de ældste og har derved i generati-oner udgjort en både naturlig og vigtig del af udbredelsen af fagligt fællesskab blandt danskerne. I Akademikerne er vi stolte af, som en hoved- og centralorganisation, der repræsenterer en bred vifte af fagligheder på hele arbejdsmar-

BJARNE RØDKJÆR

*Formand for styregruppen vedr. etablering af
Folkekirkens Arbejdsmiljø Rådgivning*

Kære venner i Præsteforeningen
På vegne af Folkekirkens Arbejds-
miljøråd og som formand for styre-
gruppen vedr. etablering af Folke-
kirkens Arbejdsmiljø Rådgivning
(FAR) vil jeg gerne hermed ønske
jer hjerteligt tillykke med Jeres 125
års jubilæum. Der skal også herfra

lyde en stor tak til foreningen for
samarbejdet og Præsteforeningens
tydelige og store engagement i at
sikre og forbedre arbejdsmiljøet
på de folkekirkelige arbejdsplad-
ser.

kedet, at vi har Præsteforeningen
som medlem.

Præsteforeningen er en vigtig del
af det faglige fællesskab hos Aka-
demikerne, når der arbejdes for
bedre løn- og ansættelsesforhold
på det akademiske arbejdsmarked.
Præsteforeningens repræsentanter
bidrager med indsigt, refleksion
og ofte humor i Akademikernes
forskellige fora. Det er godt for
sammenhængskraften og den
fælles kultur.

Vi ser i Akademikerne frem til det
altid gode og konstruktive samar-
bejde med Præsteforeningen, når
vi i årene frem fortsat skal arbejde
for og bidrage til bl.a. stærkere
livs- og karrieremuligheder for
medlemmerne, højere kvalitet i
det danske uddannelsessystem og
en fagbevægelse for en ny tid og
for flere.

Præsteforeningen ønskes hjertelig
tillykke med 125-års jubilæet!

ET TILBAGEBLIK PÅ PRÆSTENS ARBEJDE

Det, som i dag kaldes samskabelse, skole-kirketjeneste og diakonalt arbejde, står på skuldrene af de opgaver, som præsten anno 1896 også tog sig af. Der er i den forstand ikke noget nyt under solen. Præster har altid påtaget sig opgaver og funktioner af samfundsmæssig betydning udover kerneydelserne: Forkyndelsen og forvaltning af sakramenterne. Arbejdet er grundlæggende det samme – omend moderniseret – men embedets vilkår er forandret i takt med samfundets udvikling

A portrait of Professor Niels Henrik Gregersen, a middle-aged man with grey hair and glasses, wearing a blue denim shirt. He is looking directly at the camera with a slight smile.

”I 1896 havde præsten en lang række funktioner udover forkyndelsen og forvaltningen af sakramenterne. Man skal huske på, at der ikke var menighedsråd før 1903. Så præsten, som var en mand, var alene om arbejdet og havde forhåbentlig en kone og et hushold. Sådan var det op til 1940-50’erne, hvor en præsteløn kunne finansiere det, og der var stort liv i huset”, fortæller Niels Henrik Gregersen om præsten anno 1896 og henviser til skole- og kirkehistoriker Erik Nørr. 1896 er længe før den første sognegård blev opført, så præstegården var den helt naturlige ramme om alle aktiviteter og møder. Derfor havde præstens familie også en central betydning for præstens virke dengang.

Funktioner og opgaver i 1896

Til forskel fra nu sad præsten qua sit embede normalt i skolebestyrelsen – ofte som formand. Præsten havde ganske vist kun tilsyn med undervisningen i kristendom, men det ansås for naturligt, at præsten varetog et hverv for skolen som helhed.

En anden ikke ubetydelig opgave, som præster fra slutningen af 1700-tallet og op i 1800-tallet var ifølge Niels Henrik Gregersen at oprette håndbiblioteker i præstegårdene. ”Præsten var dermed forgænger for det, der senere blev til folkebibliotekerne. Der kom en bevægelse blandt præster med at lave nogle håndbiblioteker, som man kunne låne fra”. Det har kirkehistorikeren Jens Rasmussen vist i detaljer, fx i sine bidrag til værket Reformationen i dansk kirke og kultur fra 2017.

På det tidspunkt havde Danmark ikke den kommunale opbygning, som vi har i dag. Sognegrænserne var dengang ét med kommunen. Præstegården havde derfor også en central rolle i forhold til den administration og de opgaver, som sognekommunerne løftede.

Sognerådsformanden var ikke præsten, men ofte en stor gårdejer, som lokalt havde autoritet og betydning. De to havde ofte et tæt samarbejde. Ikke mindst om det omfattende diakonale arbejde, forklarer Niels Henrik Gregersen. Det diakonale arbejde er en arv, der går tilbage til reformationen. Man havde derfor en fællesskabskasse, som sognerådsformanden og præsten stod for. Den tids diakonale arbejde.

Endelig skal man huske, at præsten i 1896 ofte var den eneste

med akademisk baggrund i sognet, hvorfor han kunne hjælpe dygtige elever videre og hjælpe med breve og andet fra de offentlige myndigheder. Ikke mindst i Nordslesvig efter 1864, hvor alle offentlige breve var på tysk.

Kvinder får en stemme i folkekirken

I 1901 er der systemskifte i Danmark. Det fører til indførelse af menighedsråd. Ud over selve indførelsen af menighedsråd, så er det bemærkelsesværdigt, at menighedsrådsvalget er det første valg, hvor danske kvinder får mulighed for at stemme og blive valgt. Loven blev vedtaget i 1903 og blev starten på den udvikling, der fører til, at kvinder får stemmeret. Næste skridt på vejen er 1908, hvor den kommunale valglov bliver ændret, så kvinder

Som menigt medlem af folkekirken oplever jeg, at præsten er der 24/7. Man kan altid ringe til præsten. De er de eneste i vores offentlige system, som er tilgængelige. Og man skal ikke henvises. Præster bygger bro mellem mennesker. Som formand for et menighedsråd synes jeg, at det er vigtigt,

at vi giver præsterne gode rammer for deres arbejde. Det er præsterne, der er med til at drive kirken. De er i høj grad omdrejningspunktet, og folk kommer til kirken på grund af præsterne.

Karen-Marie Olesen
Menighedsråds formand
Grundtvigs Kirke

herunder også gifte kvinder og tyende får stemmeret, men først i 1915 får kvinderne stemmeret.

Niels Henrik Gregersen peger på, at demokratiet blev indført i 1849, men reelt var det kun 15%, der kunne stemme. Nemlig mænd over 30, der var i besiddelse af indfødsret, ikke stod i privat tjenesteforhold, ikke var modtager af fattighjælp, som ikke var tilbagebetalt og havde haft fast bopæl det seneste år. Derfor er det en enorm demokratiseringsproces, der starter i folkekirken, hvor kvinder får mulighed for at stemme og blive valgt. Menighedsrådsmodellen blev indført ved kommunalvalget i 1908, hvor kvinder også får stemmeret.

Ekkoet af den gamle præsterolle

Præsterollen som beskrevet i slut 1800-tallet ændrer sig ikke synderligt op gennem første halvdel af 1900, udover, at de første kvindelige præster bliver ordineret i 1947. Der går dog en rum tid, inden de kvindelige præster alvor er en del af præstestanden, men Niels Henrik Gregersen er ikke i tvivl om, at det er et gode for folkekirken, at der kom kvindelige præster.

I 60'erne og 70'erne er samfundet præget af koldkrigstiden og flowerpower bevægelsen, men folkekirken stod som en tilsyneladende urokkelig institution. "Folkekirken var så sikker en bastion, at præster havde frit

spil til at trykteste den, og man kunne lade være med at lave noget særligt andet end at skrive. Man kunne udfolde teologisk forfatter-skab. Den tids tidehvervspræster agerede som den passive præst, som levede på ekkoet af den gamle præsterolle, hvor præsten var sikker og ikke skulle kæmpe for sin position", konstaterer Niels Henrik Gregersen og fremhæver,

*"Nu er det muligt at
være præst på
mange måder, og det
er et gode.*

*Præsten skal være der,
hvor menigheden er,
og det er også i sognet".*

at det der sker med præsterollen i 1990'erne og efter år 2000, er meget mere alsidigt.

Præsten har fået funktioner ind i embedet

Den gamle forståelse af, at præsten alene skal skrive en ordentlig prædiken, døbe, vie og begrave, og så ellers bare være et tilforladeligt menneske, dækker ikke præstembedet anno 2000. Niels Henrik Gregersen peger på, at sognepræ-

sten i dag har fået en lang række funktioner og nye opgaver, som f.eks. minikonfirmander, spaghet-tigudstjenester, babysalmesang, sorggrupper og andre forskellige aktiviteter. En sognepræst i dag skal være noget af en blæksprutte. Så skal man heller ikke glemme, at et nyt vilkår, som er en markant ændring i forhold til præsten i 1986, er, at der i mange bysogne er flere præster, så præsterne prædiker ikke så tit. Til gengæld er begravelserne mange.

"Med sekulariseringen var kirken blevet udgrænset som institution, men vi lever i dag en post-sekuler tid. Det vil sige, vi lever i eftersekuler tid. Ikke forstået på den måde, at nu er sekulariseringens tid forbi. Slet ikke, men at der er meget stor åbenhed for, at folkekirken skal arbejde sammen med andre institutioner. Det er f.eks. skole-kirkesamarbejde". Niels Henrik Gregersen henviser til præsten i 1896, som også havde et skole-kirkesamarbejde og overvejer, om det arbejde hellere skulle have en stærkere sogneforankring, fremfor at ansætte særpræster til netop denne opgave. I det hele taget er tiden efter 2000 kendetegnet ved, at der er kommet mange funktionspræster til. "Nu er det muligt at være præst på mange måder, og det er et gode. Præsten skal være der, hvor menigheden er. Det er mange steder, også på hospitaler og i fængsler. Men jo også i sognet". ☸

Folkekirken er for mange mennesker et centralt mødested og ramme om de traditioner, som vi har ved større livsovergange som dåb, ægteskab og død, men også i juletiden er det for mange en tradition at komme i kirken. Her byder folkekirken på fællesskaber og rammer om de ting, der både er fyldt med glæde, men også med sorg. Men folkekirken og dens præster byder også på meget andet end det. Folkekirkerne landet over tager også et væsentligt socialt ansvar og kan byde ind med konkret hjælp som Foodbanks, men også med et fællesskab og nærvær, som de mere sårbare grupper af mennesker ikke bare har i deres liv. Vi har et samfund, hvor alt for mange lever ensomt, og derfor er det vigtigt, at der er fællesskaber, hvor man bliver budt ind og taget imod. Og det kan folkekirken. Særligt i de senere år er der udviklet mange forskellige initiativer som blandt andet babysalmesang og sorggrupper, hvor man kan mødes med andre om det, der er centralt i ens liv.

Charlotte Broman Mølbæk
Medlem af Folketinget for SF

TO I EN

Sygehuspræst Troels Laursen indgår på lige fod med læger, sygeplejersker, ergoterapeuter og psykologer i det tværfaglige arbejde på sygehuset. Som præst stiller han sig til rådighed med en anden faglighed. Han journaliserer ikke, men tilbyder en fortrolig samtale, hvor man kan bruge et andet sprog end det, der ellers tales på palliativ afdeling. Som sognepræst i tre små landsogne skaber han og kirken en sammenhængskraft med arrangementer og tilstedeværelse i det lokale liv

”Jeg er en del af systemet, men jeg er også udenfor. Det gør en forskel. Jeg journaliserer ikke og skriver ikke referat. Hos mig kan patienter og pårørende, men også de ansatte, komme og snakke om alt i et fortroligt rum. Det er en stor fordel”, siger sogne- og sygehuspræst Troels Laursen om sit arbejde på sygehuset i Farsø, hvor han er tilknyttet palliativ afdeling.

Som præst med en teologiske faglighed kan han noget andet end det sundhedsfaglige personale. Patienterne og de pårørende har brug for at sætte andre ord på det, som venter, og alt det, de tænker på. ”En ung mand havde fået amputeret et ben. Han havde brug for at tale om, om han ville genopstå med begge ben”, fortæller Troels Laursen. Det lyder måske som et pudsigt spørgsmål, men det er et godt eksempel på, at der er et behov for at tale om tingene med andre ord og billeder, end det man ellers taler i hospitalsverdenen.

Arbejdet er forankret i teologisk faglighed

Troels Laursen er en del af personalet på sygehuset og bliver brugt som en ressource. Han har eget kontor og træffetid, ligesom han indgår i det tværfaglige arbejde med de øvrige faggrupper. De mødes en gang ugentligt og gennemgår patienterne og deres behov. ”Det

er spændende for mig som præst at blive inddraget i det arbejde og blive spurgt,” fortæller han.

Han har også en række undervisningsopgaver, som omfatter undervisning af studerende og praktikanter i den svære samtale om døden og angst. Han bliver også brugt til lignede undervis-

nings- og kursusforløb på andre institutioner.

Blandt de opgaver, som har en særlig betydning, er kontakten med børn, der har en døende forælder. Det indbefatter også kontakt til børnenes institutioner og venner. Et værdifuldt arbejde, hvor han kan hjælpe i en vanskelig livssituation.

Coronaen har rørt ved præsters selvforståelse

Da statsminister Mette Frederiksen lukkede Danmark ned i marts 2020, blev Troels Laursen sendt hjem fra sygehuset. "Det er vi sygehuspræster ikke vant til. Vi er altid med – måske ikke lige ved operationsbordet, men der, hvor det brænder på. Hjemme i mit pastorat blev kirkerne også lukket ned. Det rørte ved min og sikkert også andre præsters selvforståelse. Jeg var som en løve i et bur".

Heldigvis blev det forholdsvis hurtigt muligt at komme tilbage til sygehuset, men forholdsreglerne og navnlig kravet om at iføre sig en rumdragt for at tale med folk har i den grad vanskeliggjort arbejdet.

"For mig

som sygehuspræst er det jo patienterne, jeg kerer mig om, men når det brænder på for personalet, så er det jo mig, der er den, der går ind i det og hjælper. Vi plejer jo at tale sammen om stort og småt i dagligdagen, det kunne vi ikke under corona-nedlukningen. Mange har kontaktet mig telefonisk, men det er ikke helt det samme".

Sammenhængskraft

Den anden halvdel af Troels Laursens arbejdstid foregår i de tre små sogne

Ullits-Fovlum-Svingelbjerg. Et landembede, hvor kirken er synlig på mange måder. Med 5 menighedsrådsmedlemmer i hvert menighedsråd har de fleste i sognene en eller anden berøring med kirken. "En gang om måneden

har vi normalt et arrangement i kirken. Det kan være et foredrag eller sangaften. Så holder vi en gang årligt højskoledag. Der kommer rigtig mange til de arrangementer".

Troels Laursen har også et tæt samarbejde med den lille lokale

folkeskole, hvor der er elever op til 6. klasse. Når der er "By-night" i byen, holder sognegården også åbent efter vinsmagning hos købmanden. "Så kirken er synlig og fast forankret i det

"Hjemme i mit pastorat blev kirkerne også lukket ned. Det rørte ved min og sikkert også andre præsters selvforståelse. Jeg var som en løve i et bur"

lokale miljø og er med til at sikre sammenhængskraft, men alle de aktiviteter har corona pt. sat en stopper for.”

Det bekymrer ham, at fællesskabet i sognene lider under restriktionerne, men det bekymrer ham også, at folk måske har vænnet sig til et hjemmeliv foran TV-skærmene. ”Vi har fået en anden rytme under corona.”

Coronatiden har også pirket til forståelsen af arbejdet som præst. ”Det har været en udfordring at være synlig, når man er usynlig. Der var ingen, der så mig i præstekjole. Jeg er gået rundt i sognet, og jeg har ringet til nogle af dem, som er alene.” Gennem små videoer har han også arbejdet med nye måder at være til stede på som præst. Det har været lærerigt, men også gjort det tydeligt, hvor meget en normal gudstjeneste kan, når man mødes i kirken, orglet spiller og salmerne bliver sunget.

Fremover vil han dog bruge de nye kommunikationsmuligheder, som ligger lige for med Facebook og andre sociale medier. I sognene har aktiviteten på de platforme fået meget mere liv under corona. Nu kan sognet, mellem opslag om katte, der er blevet væk og byggemateriale, der kan hentes, læse, hvad der foregår i kirken, og hvad prædiken den kommende søndag handler om. ✂

”De erfaringer, som jeg har gjort mig både som udsendt og hjemme i Danmark viser, at præsterne gør en kæmpe forskel og indsats. Der er ingen tvivl om, at når man er afsted og tager mennesker ud af deres vante dagligdag, så er der alle mulige tanker ikke kun i forhold til at være i krig, men også i

forhold til almindelige menneskelige bekymringer. Der ved jeg, at præsterne gør en kæmpe forskel. De står på siden. Dem, kan man tale med, og de er verdensmestre i at tale med mennesker.”

Generalmajor Anders Rex
Chef for Flyvevåbnet
I interview til Udsendt af Danmark marts 2021.

PRÆSTERNE ER DER, HVOR DER ER BRUG FOR DEM

Ane Halsboe-Jørgensen (S) overtog – kort før deadline for Fagmagasinet – posten som kirkeminister og kulturminister den 16. august 2021 efter Joy Mogensen. Ane Halsboe-Jørgensen er folketingsmedlem for Socialdemokratiet i Nordjyllands Storkreds. Før udnævnelsen som kirke- og kulturminister var hun uddannelses- og forskningsminister.

Tillykke med udnævnelsen som kirkeminister. Har du nogle idéer om, hvad du vil arbejde med på kirkens område?

Jeg kender kirken fra mit eget liv og fra min opvækst, men folkekirken som et politisk arbejdsområde er helt nyt for mig. Derfor vil jeg bruge den kommende tid på at sætte mig ind i stoffet. Det glæder jeg mig meget til.

Det er derfor klart, at en vigtig del af min første tid som minister bliver præget af dialoger med folkekirkens forskellige parter. Jeg ser frem til at mødes og tale med biskopperne, provsterne, Præsteforeningen, Landsforeningen af Menighedsråd og alle de øvrige organisationer og parter, der er i folkekirken og gennem dialogen få mere indblik i den side af folkekirken, som vedrører det politiske arbejde.

Jeg vil gå åbent og nysgerrigt ind i det samspil, der gerne skal være mellem min opgave som kirkeminister og det dygtige arbejde, der foregår hver dag i folkekirken.

Hvad tænker du om præsternes og folkekirkens rolle og funktion i det danske samfund?

Jeg oplever, at folkekirken er en vigtig institution i Danmark. Den betyder rigtig meget for danskere over hele landet. Den har betydning i deres hverdag og særligt, når det gælder de store glæder og sorger.

Jeg har været imponeret over, hvordan præsterne håndterede coronatiden. Uanset om man er præst det ene eller det andet sted, har man fået ændret rammerne for det arbejde, som man normalt varetager, men måske har vi netop i en tid med pandemi haft brug for, at præsterne er der.

Vi var et land i global pandemi med nedlukning. Rigtig mange mennesker har fået vendt op og ned på deres hverdag. Mange har følt en angst og frygt for, hvad pandemien kunne og kan betyde for dem og deres kære. Mange har manglet deres vante fællesskaber. Ikke mindst har mange manglet det fællesskab, de har fået ved at komme i kirken. Der har præster vist, at de vil være der for deres me-

ANE HALSBOE-JØRGENSEN

Kirkeminister og kulturminister fra 16. august 2021

nigheder og de mennesker, der har brug for dem. Så præster har fundet alternative veje til at holde fast i fællesskaberne. Det har virkelig været imponerende med den idérigdom, der har været i folkekirken.

Præstearbejdet har udviklet sig over årene. I dag har ca. hver 6. præst en særlig funktion. Det kan f.eks. være som sygehuspræst, fængselspræst eller ungdomspræst. Hvordan ser du på den ændring af præstearbejdet?

Det er for mig et tegn på udvikling. Men jeg ser det også som et tegn på, at folkekirken og præsterne har forståelse for, at der kan være nogle særlige perioder eller områder i menneskers liv, hvor der kan være brug for nogle særlige kompetencer – også fra præster. Det kan være, hvis et menneske opholder

sig i et fængsel, eller hvis livet er ved at rinde ud, og man er på hospice.

Der kan også være situationer, hvor et menneske har særligt brug for troen. Jeg ser positivt på, at folkekirken har blik for at være der, hvor der er brug for den og dens præster.

Der tales meget om "samskabelse", eller det at flere kommuner samarbejder med folkekirken og præsterne om f.eks. demente, børn og unge? Hvad tænker du om det samarbejde?

Jeg går ind for et stærkt velfærdssamfund og en kommune, der er der for alle dens borgere, men der er ting, man som kommune ikke kan. Hvis samarbejdet mellem kirke og kommune vokser nedefra med respekt for hinandens roller, så synes jeg, at der er en stærk kraft i at møde det hele menneske. Det kan kræve noget andet end det, en kommune kan

"Jeg vil gå åbent og nysgerrigt ind i det samspil, der gerne skal være mellem min opgave som kirkeminister og det dygtige arbejde, der foregår hver dag i folkekirken."

tilbyde. Kirken kan f.eks. gennem det diakonale arbejde noget andet i forhold til at skabe relationer og fællesskaber, end det en kommune nødvendigvis kan.

Vi er et land, der har tradition for at bygge på stærke frivillige kræfter. Vi engagerer os i hinanden og er noget for hinanden. Der spiller folkekirken også en vigtig rolle.

Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenters projektet "Kirken på landet" har blandt andet haft fokus på præstens rolle på i et landsogn. Der er i det hele taget mange, der taler om præsten som sammenhængskraften i de områder af Danmark, hvor f.eks. posthuset, biblioteket, skolen og Brugsen er lukket. Hvordan ser du på præster på landet og den særlige position, de har der?

Jeg mener at kunne huske, at der er flere kirker end folkeskoler i Danmark. Det er interessant i en tid, hvor mange mennesker oplever, at tingene rykker væk. Vi har gennem en årrække set en centralisering af en række offentlige institutioner. Det betyder lokalt, at institutioner som skoler, domhuse og kommunekontorer rykker væk fra de små landsbysamfund til større byer.

Det har haft den konsekvens, at der er områder i vores land, hvor kirken så er blevet det eneste samlingspunkt. Det har en stor værdi, at kirken kan være en ramme for det fællesskab, der er i de lokalsamfund.

Jeg ville ønske, at der var blevet centraliseret mindre, så kirken ikke stod alene tilbage i de områder, men det gør bare opgaven tilsvarende vigtig. ☹

A woman with grey hair, Pia Haaning Lorenzen, is sitting in front of a bookshelf. She is wearing a dark blue turtleneck sweater and is smiling at the camera. The bookshelf behind her has several books, including 'JAKOB EJERSBO', 'TØRST', 'AISHA', 'PAPA', 'SOLO', and 'SOM PESTEN'.

SAMARBEJDE MELLE FOLKESKOLEN OG FOLKEKIRKEN

SAMTALE MED SOGNEPRÆST OG KOORDINATOR I HADERSLEV DOMPROVSTIS SKOLEKIRKETJENESTE
PIA HAANING LORENZEN

Landsnetværket af folkekirkelige skoletjenester er et netværk af lokale skoletjenester i hele landet, hvor præster og skolelærere udvikler undervisningsprojekter til folkeskolen. Et enestående samarbejde mellem folkekirken og folkeskolen om kristendom og kirke i Danmark

”Skoletjenesterne er organiseret i hele landet. I Haderslev Stift har vi en skoletjeneste i hvert provsti, dog er skoletjenesten i Domprovstiet og Kolding Provsti lagt delvist sammen og hedder Shokk,” fortæller sognepræst Pia Haaning Lorenzen. ”Nogle af os er tilmed samlet i Landsnetværket af skole-kirketjenester.” Pia Haaning Lorenzen fortæller, at skolekirketjenesterne i Haderslev Stift har et tæt samarbejde på tværs af provstierne, hvor de udarbejder og udvikler forskellige projekter og idéer til skolerne. Der er f.eks. nogle af hendes kolleger, som har udarbejdet et forløb for overbygningen om Jim Lyngvilds billeder. Projektet hedder ”Jesus og Lyngvild – kunst der deler vandene”. Der er produceret roll-up-plakater af billederne, så man på skolen kan lave en midlertidig udstilling. I Landsnetværket kan man få og være en del af større projekter og tilbud.

En af de årligt tilbagevendende opgaver for Pia Haaning Lorenzen er at udarbejde brochurer og opdatere hjemmeside med tilbud for Haderslev og Kolding skole-kir-

ketjenester. Derudover har hun et tæt samarbejde med Pædagogisk Center, som hjælper med at formidle materialet til skolerne i Haderslev og Kolding kommuner.

Børn i hele stiftet har glæde af skolekirketjenestens tilbud

Tilbuddene er gratis. Der er forskellige forløb, nogle indbefatter den lokale sog-

nepræst. Der er f.eks. et tilbud for 6.- 8. klasse om kirkens ritualer. Det er et forløb, hvor eleverne gennem fortælling, leg og aktiviteter i kirken stifter bekendtskab med kirkens fire store overgangsritualer: Dåb, konfirmation, bryllup og begravelse. Temadagen giver eleverne viden om centrale ritualer, symboler, salmer og bibelske fortællinger. Dagen tilrettelægges i samarbejde med den lokale sognepræst.

De lokale sognepræster er også involveret i Jesus på slottet, som finder sted på Gram Slot. Et meget populært tilbud for 3. klasserne, hvor eleverne er inviteret til en dag på slottet,

hvor de møder forskellige bibelske personer fra Det Nye Testamente. Under corona

”Dansk kultur handler blandt andet om kristendom. Det er derfor oplagt for skolen at inddrage den lokale kirke og dens menneskelige ressourcer i sit arbejde og tilsvarende oplagt for kirken at stille sig til rådighed for dette samarbejde”.

CITAT FRA BEMÆRKNINGERNE TIL LOV OM FOLKESKOLEN

har vi i 2020 og i 2021 haft en digital version af Jesus på slottet, hvor eleverne har set med på skærmen i klasseværelset.

Andre tilbud indeholder materiale med vejledning til den lokale skolelærer, som gennemgår forløbet. Det kan f.eks. være tilbuddet: Påske med Narnia for mellemtrinnet, hvor eleverne får indblik i, hvordan skønlitterære fortællinger kan have deres udspring i kristne fortællinger. Gennem arbejdet får eleverne en dybere forståelse for livstemaerne "Det onde og det gode" og "tilgivelse", samt hvordan og hvorfor kristne fejrer påske. Eller "Bogens myter" til overbygningen, som tager udgangspunkt i tre malerier af Otto Frello og derudfra arbejder med de menneskelige grundvilkår og tilværelsesspørgsmål, som de kommer til udtryk i de bibelske myter.

Skole-kirketjenesten må siges at være noget af en succes. "Vi er nok det tilbud, der giver flest børn viden om kristendommen. I Haderslev Domprovsti dvs. Haderslev Kommune har vi i dette skoleår 140 klasser tilmeldt vores forskellige tilbud på trods af corona. Det er rigtig mange børn," konstaterer Pia Haaning Lorenzen.

Folkekirken har taget undervisningsopgaven på sig

Skole-kirketjenesten er etableret i 1995. Pia Haaning Lorenzen vurderer, at det skete, delvist fordi folkeskolen ikke

længere havde de samme forudsætninger for at løfte den opgave alene, delvist fordi samfundet og tiderne har ændret sig. Der er derfor et behov for, at folkekirken medvirker til at undervise i den kulturformidling og livsoplysning, som det egentlig handler om. ”Det er ting, de fleste forældre gerne vil have, at deres børn ved noget om. Det gælder uanset, om man er medlem af folkekirken eller ej. Det er en del af vores kultur og værdigrundlag”, siger Pia Haaning Lorenzen.

Hun bemærker, at der også er stor interesse i folkeskolen for skole-kirketjenestens tilbud. Der er nogle lærere, der måske slet ikke ved, at der findes en skole-kirketjeneste, og så er der måske også nogle, der er skeptiske, men det er Pia Haaning Lorenzens oplevelse, at de fleste lærere er meget tilfredse med projekterne og vender tilbage, når de først har prøvet et af forløbene.

Det giver utrolig god mening

Pia Haaning Lorenzen er i det hele taget meget positivt overrasket over, hvor godt hun er blevet mødt på skolerne i provstiet. Hun oplever, at der er meget stor interesse for skole-kirketjenesten. Især er hun meget glad for at konstatere, hvor mange engagerede lærere, der er på skolerne. De er interesserede i kristendom og de store eksistentielle spørgsmål. Hun fremhæver, at der også er et meget konstruktivt samarbejde med lærerne om forslag til, hvad skole-kirketjenesten kan udvikle af projekter.

Efter interviewet er Pia Haaning Lorenzen blevet fuldtids sognepræst, men tiden i skole-kirketjenesten har givet utrolig god mening for hende som præst, og hun glæder sig over, at hun har haft denne mulighed for at samarbejde med andre faggrupper. ✂

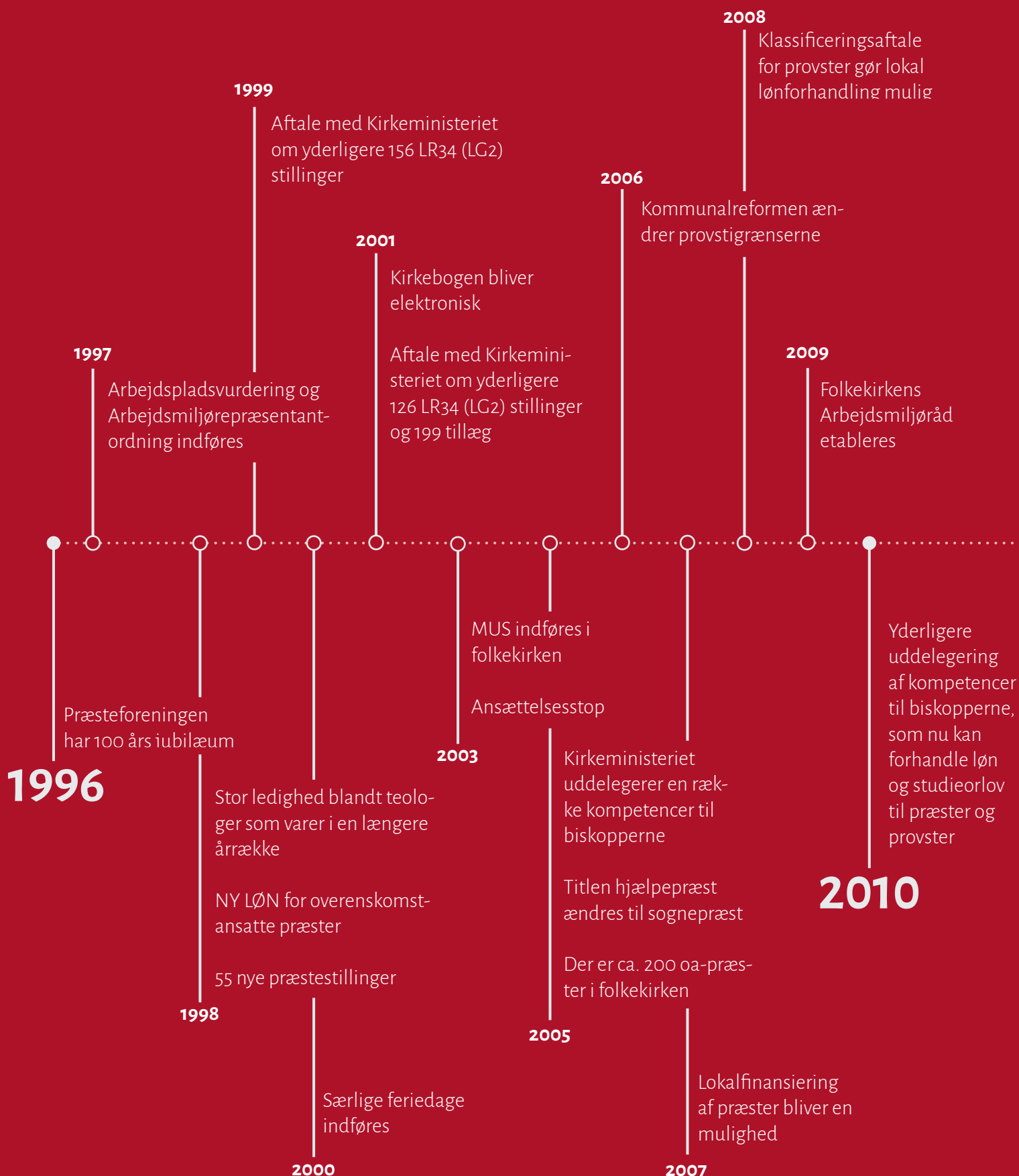
”Præsten er som formidler af vores kristne kultur et fast holdepunkt, når verden omkring os forandrer sig stadigt hurtigere.

I disse år, hvor kirken på mange områder søger at imødekomme det identitetssøgende menneske, er det præstens fornemmeste opgave at møde mennesker, hvor de er også uden for kirken og også som medspiller i udvikling af lokalområdet.

Men her må præsten selv kunne prioritere og sætte grænser, så han/hun ikke bliver til en sprællemænd, der bare drukner i opgaver og afprøvning af andres velmente ideer.”

Susanne Møller
formand for Stiftsrådet i
Lolland-Falsters Stift og for-
mand for menighedsrådet i
Vejleby, Maribo Domprovsti

MILEPÆLE FOR PRÆSTER, PROVSTER OG BISKOPPER DE SIDSTE 25 ÅR

*Vi sidder i kirker fra middelalderen
kirkegården, hvor de døde ligger. Vi
gamle tekster. Alt, hvad vi beskæft
handler om tradition og en fortid,
grad taler til mange i en tid, hvor
hurtigt.*

SAMTALE MED BISKOP HENRIK WIGH-POULSEN OM BISPEEMBEDET

I BISPEEMBEDET ER DET OGSÅ KALDET, DER GÆLDER

”Biskopper er præster med en særfunktion. Vi er trådt ind i en stilling, som har flere lag, fordi den rummer så mange forskellige opgaver. Og som alle andre præster skal jeg hele tiden spørge, hvad er det, vi skal? Hvorfor er vi her? Ikke mindst i en tid, hvor det går stærkt, og mange kalder på os, er det vigtigt at spørge, hvad enten du er biskop, provst eller præst, hvad er det helt essentielle? Og det må være at gøre det, som vi er gode til. Det skal vi ikke glemme. Jeg er stadig præst. Det er vigtigt”

”S e på kortet over Aarhus Stift. Se alle de mange sogne. De har hver deres særlige traditioner og historier og hver deres menighedsråd, præster og provstier,” lyder svaret fra biskop Henrik Wigh-Poulsen på spørgsmålet om, hvordan arbejdsbeskrivelsen ser ud for en biskop. ”Det er nu engang sådan med folkekirken, at den er lokalt baseret. Det er også det enestående og udfordrende ved den. Som biskop er jeg så den, som skal tilgodese helheden. Når der er så store forskelle lokalt, skal jeg være repræsentant for helheden og være den samlende.” Det indebærer, at arbejdsbeskrivelsen spænder fra det repræsentative til det mere administrativt tunge, hvor der nogle gange skal træffes beslutninger, som ikke altid er lige populære. Det kan være strukturændringer, eller når der skal flyttes præstestillinger.

Samarbejde med kommunerne

Et af de initiativer, som Henrik Wigh-Poulsen har taget som biskop, er projektet ”Fælles om det sociale ansvar”. En konference, hvor folkekirken, de kirkelige

n. Vi går over
Vi lytter til de
ftiger os med,
hvilket i den
r alting går

organisationer og kommunerne mødes og drøfter muligheder for samarbejde. Konferencen blev holdt første gang i 2018 og igen i 2019.

Henrik Wigh-Poulsen forklarer, at der i disse år bliver kaldt på folkekirken i flere nye sammenhænge. Det gør de, fordi

præster kan bidrage med noget, som kan kvalificere samarbejdet på mange forskellige måder. Folkekirken er heller ikke et system, hvor mennesker ses som klienter.

Med konferencerne har han været med til at skabe nogle forudsætninger for, at samtalen og samarbejdet mellem præster og kommuner kan finde sted. En af de gode erfaringer er, at kommunerne - og med dem flere borgere - har fået et fællesskab og en

fortrolighed med kirken, men understreger han: "Vi skal være opmærksomme på balancen mellem kaldet til at være der, hvor der kaldes på os og samtidig huske på, at vi er der som kirke. Vi er der med en anden tilgang og baggrund. Det er derfor, de først og fremmest vil i kontakt med os. Det skal vi fastholde, vi skal ikke blive ét med kommunen." Han forudser, at det kan blive en udfordring, at erfaringerne med samarbejdet kan øge efterspørgslen på samarbejde med præsterne, fordi de er så kvalificerede.

Folkekirkens særlige status i det danske samfund

Præsterne og folkekirken er i høj grad til stede i danskernes hverdag, vurderer Henrik Wigh-Poulsen, men folkekirken repræsenterer også en tradition, som er grunden til, at folkekirken er en så gammel og rodfast institution i det danske

samfund.

"Vi sidder i kirker fra middelalderen. Vi går over kirkegården, hvor de døde ligger. Vi lytter til de gamle tekster. Alt, hvad vi beskæftiger os med, handler om tradition og en fortid, hvilket i den grad taler til mange i en tid, hvor alting går hurtigt. Samtidig skal vi tale ind i tiden. Vi er i en konstant oversættelse af det gamle ind i det nye. Vi er en del af en historie, som hele tiden skal oversættes ind i vores samtid."

Henrik Wigh-Poulsen er ikke i tvivl om, at der fortsat er efterspørgsel efter præsterne. Han peger på, at Danmark er en nation af individualister med mange forskellige ønsker og i mange forskellige livssituationer. Det er præsterne rigtig gode til at være til stede i. Præsterne mestrer fleksibilitet mellem at stå fast i fundamentet og traditionen, men samtidig hele tiden være i bevægelse, så det gamle budskab kan blive nutidig virkelighed for den bredt sammensatte menighed. "Det er derfor folkekirken stadig er en succes-historie. Vi har alt andet lige høje medlemstal. Navnlig, hvis vi sammenligner os med den engelske kirke, som har tabt rigtig mange medlemmer på relativ kort tid, måske fordi den i mange sammenhænge har haft sin egen lukkede og lidt verdens-fjerne dagsorden. Det er faktisk utroligt, at vi kan fastholde så mange medlemmer af Den danske Folkekirke. Det skyldes ikke mindst vores dygtige, højt motiverede og veluddannede præsters evne til at forkyn-de på mange forskellige måder for mange forskellige mennesker."

Bispeembedet under forandring

"Før i tiden gav biskoppen nogle gange præsten en skideballe, hvis der var bøl. Sådan er det ikke længere. Det er der heldigvis klare linjer for", siger Henrik Wigh-Poulsen om bispeembedet anno 2021. "Der er en helt anden forståelse for, hvad man må og kan. Dertil lever vi også på godt og ondt i et forhandlingssam-

fælles om det **sociale ansvar**

Læs mere om Fælles om – initiativet på hjemmesiden:

www.fællesom.dk

Her kan man se film og læse et referat fra mødet.

fund.”

Det betyder, at embedet som biskop også indeholder en højere grad af politik og evnen til at manøvrere i mange forskellige sammenhænge og mellem mange forskellige instanser.

”Jeg finder især glæde og næring i embedet, når jeg kommer rundt i stiftet og møder menighedsråd og præster og alle de mange andre, der er glade for deres lokale kirke og gerne vil den og som på forskellige måder kalder på mig. For i bispeembedet som i præstegerningen, så er det kaldet, der gælder. Og det kald lyder kontinuerligt og skal så vidt muligt besvares. At kunne det og på den måde være med til at budskabet, vi bygger på, bliver hørt af de mange, dét er en glæde”.

Efter corona skal vi reflektere

Set fra bispestolen har alle niveauer i folkekirken båret meget i coronatiden. Det gælder den almindelige kirkegænger, der ikke kunne komme i kirke og til alters. De pårørende, der i forvejen har stået i en svær situation og kun måtte have et begrænset deltagerantal med til begravelsen. Det har været præsterne, der skulle forklare dem, at reglerne ikke kan fraviges. Det har været provsterne, der skulle viderebringe og oversætte retningslinjerne, der

kom ovenfra. Endelig blev biskopperne ministerielle embedsmænd.

At det har været svært for alle, er der ikke tvivl om, men Henrik Wigh-Poul-

sen roser også den store kreativitet, som mange præster har udvist. Det er, som han ser det, et eksempel på, at folkekirken ikke er en topstyret virksomhed, men en lokalt drevet kirke, hvor man finder ud af det lokalt med menig-

hedsråd og kolleger. ”Det er det, jeg kalder Kirken ud af huset. Folk har ikke kunnet komme ind i kirken, så har man valgt mange steder at gå ud med kirken. Folkekirkens renommé er påvirket positivt af den udadvendthed. Der har været en opmærksomhed, som der ikke har været før, fordi man har tænkt kreativt og fået andre mennesker i tale, end dem man plejer”.

Henrik Wigh-Poulsen forudser, at der kommer en refleksionstid efter corona. Han vil som biskop tage rundt i provstierne og tale med præsterne om, hvad der skete, hvad har vi lært, og hvordan kommer vi videre. ”Det var grænseoverskridende på alle måder, at kirken blev lukket. Det har været et chok, men ikke et lamende chok. Det er det glædelige. Jeg tror mange præster vil sige, her gjorde vi os nogle erfaringer. Her trådte vi nogle nye veje, som vi gerne vil dyrke fremadrettet. Det er jeg spændt på at høre mere om.” ✂

”Før i tiden gav biskoppen nogle gange præsten en skideballe, hvis der var bøvl. Sådan er det ikke længere. Det er der heldigvis klare linjer for”

”Jeg vil være præst, fordi der er et budskab, der skal ud, men også fordi jeg kan se mig selv i de mange funktioner en præst har: At have sjælesorgssamtaler, være til menighedsrådsmøder, skrive prædikerne, samarbejde med

civilsamfundet, den lokale skole, fodboldklubben osv. Et arbejde, hvor der er muligheder for at skabe sammenhængskraft og fællesskab også i de mindre samfund.”

Stud.theol Kristoffer Johannes Schmidt-Hansen

FOLKEKIRKEN HAR EN HELT SÆRLIG ROLLE I DANMARK

Hvilken betydning har folkekirken i Danmark for dig?

Jeg talte med den hollandske ambassadør i forbindelse med Folketingets reception for det diplomatiske korps. Han fik mig til at tænke over folkekirkens helt særlige rolle i Danmark. I Danmark fylder kirken meget mere i Folketinget end i andre lande. Han forstod ikke, at vi har en folkekirke, der er skrevet ind i Grundloven. Holland og Danmark ligner hinanden på mange måder, men jeg blev opmærksom på en afgørende forskel. Danmark har modsat Holland været luthersk protestantisk i århundreder. Det har vi som en nation været samlet om, medens Hol-

land har været underlagt spansk styre. Holland har været præget af den katolske tro og er først senere blevet protestantisk.

I Danmark er vi rigtig mange, der er medlem af folkekirken. Jeg tror, at vi har en folkekirke, fordi vi blev luthersk protestantiske så tidligt. Derfor har vi defineret, at vi har den tro, og at overhovedet er kongen/dronningen. Det har formet den kirke, vi har, men også samfundet. Folkekirken er derfor som institution en del af det officielle Danmark. Det er en helt særlig rolle i forhold til andre lande. Jeg synes, det fungerer rigtig godt, fordi folkekirken har så mange medlemmer, og fordi folkekirken er god til at løfte de opgaver, den bliver pålagt.

Hvad tænker du om præsteembedet?

For mig er en præst først og fremmest en, som formidler Guds budskab, og en man kan søge trøst hos.

I mit eget sogn har jeg bemærket, at præsten er meget aktiv og har tæt kontakt med de lokale institutioner som vuggestue, børnehave og skole. Det be-

tyder, at præsten bliver en del af lokalsamfundet. Det, synes jeg, er en god måde for den lokale præst at blive engageret der, hvor han eller hun er præst. Jeg glæder mig også over, at præsten giver mulighed for, at børnene møder kirken. Kristendommen er for os

alle sammen.

"Kirken og præsterne er også rigtig gode til at skabe fællesskaber."

Så oplever jeg, at kirken og dens præst er et samlingssted for mange mennesker.

Mange lægger

flere følelser i kirken, fordi den ikke bare er en bygning. Det er der, folk er blevet døbt og konfirmeret og måske gift. Det er der, deres bedsteforældre ligger begravet. Det er der, hvor de har minder fra. Kirken er ofte den ældste bygning i byen. Tit placeret på en bakketop, så den er synlig i hele byen.

Kirken og præsterne er også rigtig gode til at skabe fællesskaber. Fællesskaber, som giver muligheder for, at mennesker kan mødes på tværs af alder, erhvervsstatus, uddannelse osv. Det er med til at skabe forståelse mellem mennesker.

For mig personligt betyder det at gå i kirke også, at jeg finder ro i mig selv.

LOUISE SCHACK ELHOLM

Kirkeordfører for Venstre og næstformand i Kirkeudvalget

Der har været meget fokus på offentlighedsteologi, hvad tænker du om det?

Det er fint, at præsten er et fyrtårn for kirken og gør opmærksom på, hvad kirken kan tilbyde. Når det er sagt, så er jeg af den overbevisning, at man skal passe på med at dele kirken op ved at tage politisk stilling. Kirken skal være der for alle. Så ja, præsten skal være et fyrtårn og ytre sig også i det offentlige rum, men præster skal ikke politisere i deres embedsførelse.

Jeg hæfter mig i den forbindelse ved, at vi i Danmark ikke er opdraget til at tænke kristendom ind i det, som vi beskæftiger os

med. Vi er opdraget til at tænke videnskabeligt. Mange danskere er det, man kalder kulturkristne. Jeg tror, at langt de fleste, når det kommer til stykket, er kristne i hjertet. Vi lever efter kristendommens grundregler om næstekærlighed, at man ikke skal dømme andre, ikke være fordomsfuld, og man skal vende den anden kind til. Det er værdier, mange af os lever efter uden at reflektere over, at det er kristne værdier. Derfor giver det mening, at præster synliggør, hvad kirken står for. Det er vigtigt, ellers søger nogle andre steder hen, fordi de ikke ved, hvad folkekirken kan tilbyde. ☸

FAKTA OM FOLKEKIRKEN

- » 74 procent af den samlede befolkning er medlem af folkekirken i 2020
- » 77 procent af befolkningen har gennem de seneste 12 måneder haft kontakt til kirken
- » 43 procent har besøgt en kirkegård, hvor det ikke har forbindelse til begravelse
- » 56 procent har haft kontakt med kirken ifm. dåb, konfirmation, bryllup og begravelse
- » 70 procent ønsker, at kirken er tilstede i skoletiden i forbindelse med konfirmationsforberedelse
- » 54 procent finder, at kirken skal være med, når der er juleafslutning i folkeskolen
- » 53 procent vurderer, at kirken skal være tilstede, når der er sket en katastrofe

Kilde Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenters befolkningsundersøgelse "Religiøsitet og forholdet til folkekirken" juni 2021

EN HILSEN FRA BISKOPPERNE

v/biskop Peter Fischer-Møller

I forhold til den verden, Gud har skabt, og det evangelium, vi som præster er sat til dele med andre i ord og sakramenter, er 125 år jo ikke noget at regne.

Men i almindelig menneskelig målestok er 125 år virkelig noget og nok værd at fejre.

For at løse sin opgave har folkekirken fortsat brug for veluddannede og engagerede præster. Det forudsætter, at præsterne har ordentlige

løn- og arbejdsvilkår. Derfor er der brug for en Præsteforening, en Præsteforening, der spiller sammen med og understøtter en lokalt forankret og mangfoldig folkekirke, og som er der for alle sine medlemmer fra de teologistuderende over arbejdsledige, sognepræster og funktionspræster til provster og biskopper.

Tillykke

SØREN ABILDGAARD

Formand for Landsforeningen af Menighedsråd

Præsteforeningen kom til verden i 1896, for 125 år siden. Landsforeningen af Menighedsråd blev først dannet i 1920, da medlemsdemokratiet var blevet indført i folkekirken med etableringen af menighedsråd i 1903, og da dette lokale demokrati havde haft tid til at forankre sig. Mange præster var på standens og embedets vegne fra starten betænkelige ved denne folkelige nyskabelse.

Alligevel har der fra begyndelsen været et godt og frugtbart samarbejde mellem de to organisationer. Præster spillede fra begyndelsen

en stor rolle i Landsforeningens liv og organisation, og i en årrække var der samme redaktør på de to organisationers medlemsblade. For præsterne har der således i over 100 år været to parallelle veje til indflydelse på de overordnede rammer for folkekirken og for præsternes virke. Præsteforeningen er den faglige organisation, der varetager standens interesser. Landsforeningen er organisationen, der repræsenterer den lokale kirkelige ledelse i menighedsrådene, en ledelse som præsterne er en fuldgyltig del af.

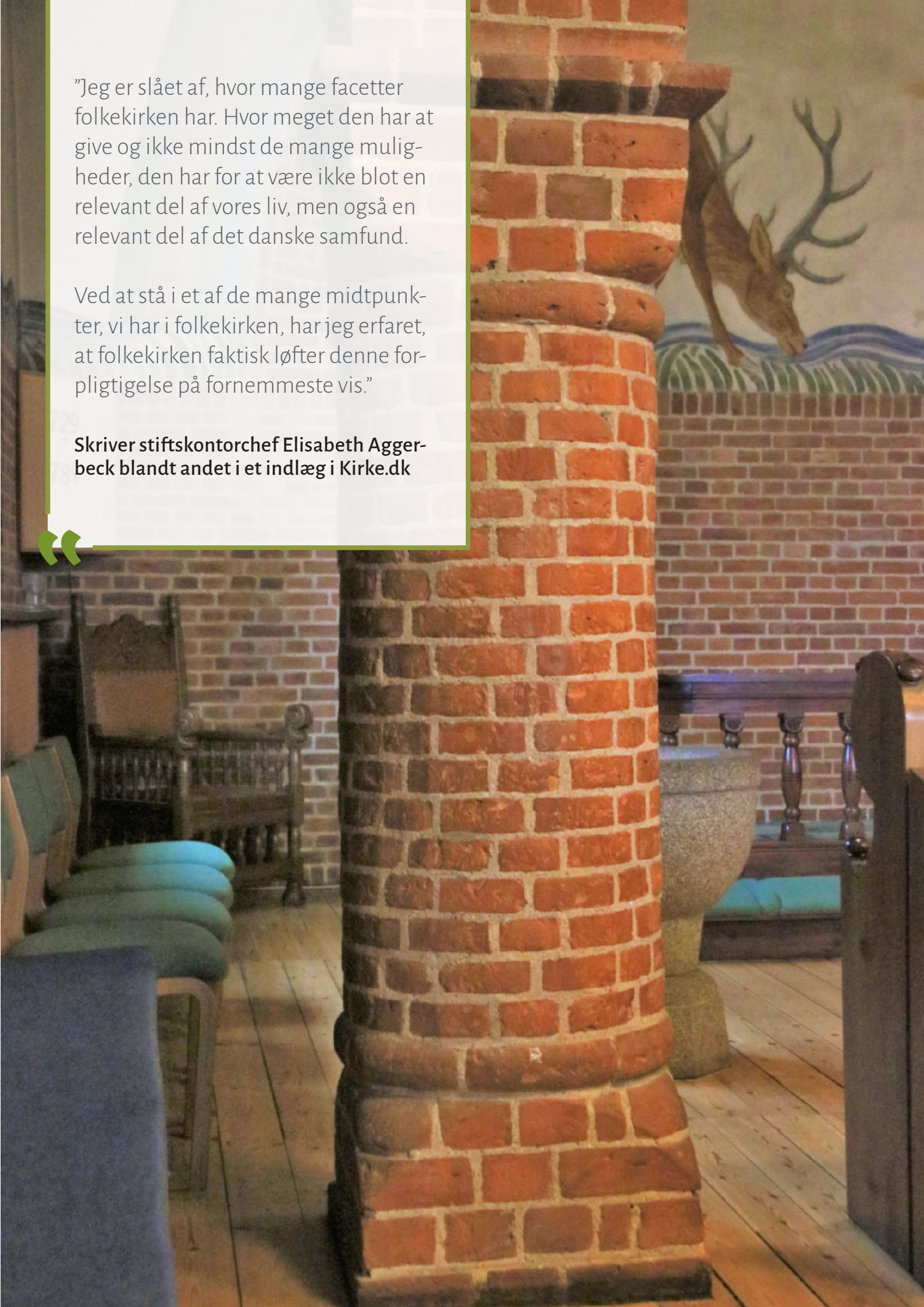
På det organisatoriske plan glæder det mig, at vi fortsat i de fleste sager kan have et nært og tillidsfuldt samarbejde. Det gælder ikke mindst, når betydningen af det gode samvirke i menighedsrådet skal udfoldes for både læg og gejstlig.

Vi har forskellige perspektiver på folkekirken og på præsternes virke, og derfor vil der helt naturligt løbende opstå sager, hvor der er uenighed. Det bør dog heller ikke fremover overskygge den lange tradition for samarbejde til gavn for folkekirken.

”Jeg er slået af, hvor mange facetter folkekirken har. Hvor meget den har at give og ikke mindst de mange muligheder, den har for at være ikke blot en relevant del af vores liv, men også en relevant del af det danske samfund.

Ved at stå i et af de mange midtpunkter, vi har i folkekirken, har jeg erfaret, at folkekirken faktisk løfter denne forpligtigelse på fornemmeste vis.”

Skriver stiftskontorchef Elisabeth Aggerbeck blandt andet i et indlæg i Kirke.dk

PRÆST I ALT – OGSÅ SOM PROVST

En provst fører på vegne af biskoppen tilsyn i provstiet. Et mellemliderarbejde, der indeholder en bred palet af opgaver som økonomi, regnskab, jura, personaleledelse, bygningssyn, forhandling og kommunikation. Derudover er provsten også sognepræst. For blot at nævne nogle af de mange kompetencer, der skal til for at løfte provstearbejdet

”Da jeg søgte stillingen som provst i Aabenraa, havde provstiudvalget gjort meget ud af at beskrive det administrative. Det fremgik, at budgetrammen er på omkring 70 millioner kroner. Det er mange penge, der skal administreres. Det gav mig indblik i, at jeg søgte et embede, hvor jeg blev ansvarlig for rigtig mange penge. Selvfølgelig er en stor del af de midler bundet til forskellige udgifter, men det er en stor opgave i forhold til at være præst, hvor budgettet i pastoratet er noget mindre”, fortæller Kirsten

Kruchov Sønderby, om provstearbejdet, hvor økonomidelen er en af de helt centrale opgaver.

En anden ting, som provstiudvalget lagde vægt på i stillingsopslaget, var ledelse af præster. Det er også, konstaterer Kirsten Kruchov Sønderby, en væsentlig funktion i provsteembede - at have blik for præsternes trivsel

og faglige udvikling. Det administrative hører også med, men der er man som provst rigtig godt hjulpet, hvis man har en dygtig provstisekretær. ”Jeg tror, at alle provster er enige med mig i, at det er guld værd med en dygtig provstisekretær”.

”Hvordan vil vi så investere i kirkeligt arbejde? Det er en teologisk diskussion, som vi har taget hele vejen rundt med menighedsrådene og præsterne”

Provsten skal også være præst

”Faglig ledelse er vigtigt”, svarer Kirsten Kruchov Sønderby på spørgsmålet om, hvorfor en provst skal være præst. ”Det er vigtigt at være præst. At man har forståelse for, hvilke veje teologien kan gå. Det er et sprogligt landskab at være præst. Man skal kunne lytte og høre. Det er det, vi

gør som præster”.

Hun er heller ikke i tvivl om, at hun er præst i alt, hvad hun gør – også som provst. ”Det vil sige, at jeg tilgår mine provsteopgaver også med det blik, at somme tider er jeg forkkynder, somme tider er jeg sjælesørger, somme tider er jeg underviser.

Det man udtrykker sig i som præst også ifølge præstløftet.”

Hun understreger, at der er teologi i alle de beslutninger, som hun tager som provst. Ikke mindst i forhold til økonomi. Hun fremhæver som eksempel, at provstiudvalget har

prioriteret, at kirkegårdenes drift ikke skulle give underskud. Gældsporteføljen var blevet for høj. Det begrænsede mulighederne. Provstiudvalget tog derfor en aktiv beslutning om at bruge færre penge på sten og gravsteder og flere penge på mennesker og indhold. ”Det er en teologisk prioritering, som vi er ved at

lykkes med. Hvordan vil vi så investere i kirkeligt arbejde? Det er en teologisk diskussion, som vi har taget hele vejen rundt med menighedsrådene og præsterne". Konklusionen på den dialog er, at menighedsrådene og præsterne i Aabenraa gerne vil arbejde for, at der er gode præster i Aabenraa Provsti, og at de bliver. En af løsningerne er at bruge lokale midler til finansiering af præstestillinger, så der kan skabes attraktive stillinger på fuldtid.

Provstens mange relationer

En af provstens opgaver er det årlige møde med borgmesteren, hvor der bliver talt overordnet om aktuelle og fælles anliggen-

der. Derudover er der forhandlingen med kommunen om kirkeskatten, men det er forholdsvist ukompliceret i Aabenraa. "Jeg er som provst i høj grad kontaktperson, hvis man vil i kontakt med folkekirken. Det tror jeg, at mange provster kan genkende. Kommunen kontakter mig som provst, når der er ønsker om forskellige samarbejder om ensomme og andre diakonale opgaver. Jeg har også en række repræsentative opgaver. Det kan være, hvis der er jubilæum og andre offentlige begivenheder, men det, synes jeg også, er vigtigt, at jeg som repræsentant for folkekirken er synlig."

I det hele taget skal man

gøre sig klart, at når man bliver provst, så bliver man en funktion, konstaterer Kirsten Kruchov Sønderby og tilføjer med et smil, at man derfor også bliver omtalt i tredje person "PROVSTEN".

Ansættelse af præster er en af de sjove, men også tidskrævende provsteopgaver. Provsten planlægger prøveprædiken og er med hele vejen i ansættelsesprocessen. Efterfølgende indsætter provsten så den præst, der er kaldet. Kirsten Kruchov Sønderby har foreløbig indsat og skrevet indsættelsestale til knapt 30 præster. I det hele taget er præsters forhold en stor post i provstens portefølje, som indeholder APV, MUS, udarbejdelse af regulativer,

sygefraværssamtaler og løbende drøftelser med præster, når der er problemer i arbejdslivet. Her kommer det gode samarbejde med tillidsrepræsentanten til nytte.

Menighedsrådene kontakter løbende provsten og får råd og vejledning om alt fra juridiske forhold til mere lavpraktiske spørgsmål. Ikke mindst er provstesyn hvert år i kirker, sognegårde, præstegårde og kirkegårde opgaver, som bevirker, at hun som provst kommer meget rundt i provstiet i løbet af et år.

En stor del af provstearbejdet er de løbende møder med biskoppen. De har under corona været holdt på TEAMS. Møderne har struktur, bæredygtige embeder og andre relevante og aktuelle sager på dagsordenen. For Kirsten Kruchov Sønderby har møderne stor betydning. Haderslev Stift er et forholdsvis lille stift med 7 provstier, men der er et godt sammenhold mel-

lem provsterne. "Vi deler vores lokalkendskab med biskoppen, vender ting, og vi formidler som provster informationer fra biskoppen og stiftet til præsterne i provstiet."

Corona har sat nye rammer for arbejdet – også for provsten

Vilkårene i folkekirken er særegne i forhold til mange andre arbejdspladser. "Vi har frihed. Vi gør det, som passer bedst lokalt. Det er tit det bedste. Så kom corona, og telefonen begyndte at ringe med anderledes spørgsmål. Folk havde brug for at få at vide, hvad de skulle gøre i forhold til opmåling. Hvad de kunne og ikke kunne i forhold til corona. Corona har haft stor betydning i folkekirken, fordi vi er blevet nødt til at træde mere i karakter i forhold til ledelse både i sognene og i samvirket mellem præst og menighedsråd. Det gælder også mig som provst. Corona satte

nogle rammer for arbejdet og det kirkelige liv, som vi skulle løse".

Det har været en udfordring som provst at skulle vejlede, navnlig når retningslinjer er kommet så sent. Det har været svært i forhold til de konkrete situationer, som præster har stået i med kirkelige handlinger, hvor de pårørende har haft stort behov for at lægge så meget ind i begravelsen som muligt. Hun har bestræbt sig på at støtte præsterne og stille sig til rådighed for samtaler. Udover TEAMS møder, når der er kommet nye retningslinjer, så har hun holdt møder, når hun fandt, at det gav mening.

Under nedlukningen benyttede hun også lejligheden til at holde møder med præsterne på tomandshånd om, hvordan det gik. Hun blev under de samtaler bekræftet i, hvor forskelligt præster arbejder, men understreger, at alle har gjort sig umage for at være præster under corona. ☘

Mit indtryk er, at de danske præster i udlandet generelt bidrager til, at mange udsendte og udlandsdanskere kan fastholde mere solide rødder i hjemlandets kultur og traditioner. Også her i Canada er de danske præster med til at skabe naturlige samlingspunkter for danskere og canadiere med danske rødder. Selv under corona har den danske kirke i Toronto formået at række ud via nye virtuelle platforme. Udenrigsministeriet og Danske Sømands- og Udlandskirker indgik i april

2019 en formel aftale om at samarbejde med ambassader om at hjælpe danskere, hvis krisen rammer. Og det må man sige, at krisen har gjort det sidste års tid. Ambassaden har under corona krisen haft et godt samarbejde med de danske præster i Canada. De har fx hjulpet ambassaden med at formidle vigtig information videre i deres netværk.

**Den danske ambassadør i Canada
Hanne Fugl Eskjær**

PRÆSTEN FORMIDLER DANSK KULTUR

I 1871 blev den første danske kirke i udlandet indviet i Hull i England. I dag er knapt 50 danske kirker placeret rundt i alle verdenshjørner. Her kan danskere, der er migreret, udstationeret eller bare på besøg finde et lille stykke Danmark. En af kirkerne er "The Danish Lutheran Church" i storbyen Toronto i Canada. Her formidles dansk kultur, skabes fællesskaber og holdes gudstjenester, som hjemme i Danmark

At der er danske kirker i udlandet, skyldes de to foreninger: Sømandskirken og Danske Kirker i Udlandet. Sømandskirken blev grundlagt i 1867, mens Danske Kirker i Udlandet blev stiftet i 1919. I 2004 blev de to foreninger fusioneret i Danske Sømands- og Udlandskirker (DSUK). DSUK har et tæt samarbejde med folkekirken, og de udsendte præster er underlagt tilsyn af en dansk biskop.

"Kirkerne i Canada adskiller sig fra mange andre danske kirker i udlandet ved at være migrant kirker", fortæller Simon

Kangas Larsen om kirken i Toronto, hvor han er præst. Kirken i Toronto blev bygget 1950'erne og er forholdsvis ung i forhold til de andre danske kirker i Canada. Det betyder, at flere af dem, som var med til at bygge kirken, stadig kommer i kirken. Deres børn og børnebørn er døbt og konfirmeret i kirken. De taler ikke alle dansk, men de føler danskhed er en del af deres identitet.

Dansk kulturformidling

Simon Kangas Larsen har gudstjenester og kirkelige handlinger som i en dansk

Foto: DLC Toronto

sognekirke, men en stor del af hans virke er også at formidle dansk kultur. ”Jeg har en menighed, der er godt integreret i Canada, men de føler også, at de er danske. Jeg bringer det nutidige Danmark ind i menigheden”. Det gør han blandt andet gennem markering af de danske højtider. Der bliver fejret Grundlovsdag og Skt. Hans i Toronto, ligesom også de canadiske højtider fejres.

Corona har i sagens natur sat en stopper for mange aktiviteter, men normalt er den danske kirke i Toronto også et sted med mange kulturelle arrangementer. Der bliver sunget højskolesange, danset folkedans, undervist i dansk, og Simon Kangas Larsen er lykkedes med at vise fodbold på storskærm i præstegårdens haven. Sidst

der var folketingsvalg, fulgte menigheden også med i valget på storskærmen, og den danske ambassadør i Canada lagde vejen forbi og fortalte om de aktuelle forhold i Danmark.

”Hygge rimer på tygge” siger Simon Kangas Larsen med et bredt grin med henvisning til, at der også er meget mad på programmet i den danske kirke. ”Vi taler rigtig meget om rugbrød”. Mange i menigheden bor op til to timers kørsel fra kirken, så der er flere gode grunde til, at der altid er kirkefrokost efter gudstjenesten.

Repræsentant for Danmark

Som dansk præst i udlandet er man repræsentant for Danmark. Det giver en række samarbejdsmuligheder om danske værdier og kultur. Simon Kangas Larsen har kontakt til forskellige store danske virksomheder, der også er i Canada, ligesom han har kontakt til det dansk canadiske handelskammer. Omdrejningspunktet også i dette arbejde er for Simon Kangas Larsen fortællingen om Danmark.

Et andet naturligt samarbejde er kontakten til den danske ambassade og ambassadøren. Der er en aftale mellem Udenrigsministeriet og DSUK om, hvordan man kan samarbejde og skal anerkende hinanden. ”Vi henviser for eksempel til hinanden på vores respektive hjemmesider, men der er også de helt praktiske situationer, hvor vi samarbejder”, forklarer Simon Kangas Larsen. Helt konkret var en dansk højskole på tur i Canada, hvor der skete en meget tragisk dødsulykke. I sådan en situation bliver den danske præst inddra-

Foto: Thomas Kangas

get. Andre steder kan vi blive trukket på ved alvorlig sygdom, fængselsbesøg eller lignende. Der er også mere repræsentative opgaver som frokost med prinsesse Benedikte, da hun var på besøg i Canada.

Flere berøringsflader

På grund af corona er Simon Kangas Larsen, som så mange andre præster gået online, og det har vist sig at være et stort plus som udenlandskirke, hvor afstandene kan være store. Hver tirsdag er der således zoom kaffe, hvor kernemenigheden mødes, og der er gudstjenester på YouTube, for i Canada har kirkerne været lukket under det meste af corona-pandemien.

YouTube gudstjenesterne bliver set, og de når længere ud. ”Jeg får reaktioner både fra Danmark, Canada og USA på gudstjenesterne. Jeg holder dem på en blanding af dansk og engelsk og har undertekster.

Jeg fik i den anledning en rørende henvendelse fra en dame i USA med danske rødder. Det er en god oplevelse for hende at se og høre en dansk gudstjeneste. På samme måde ved jeg, at der er mange fra min egen menighed, der ser med søndag morgen og går i kirke på den måde. Corona har styrket vores digitale tilstedeværelse. Vores menigheder er vokset, fordi vi er blevet synlige på de digitale medier. Vi når langt flere. Det er det, jeg også hører fra mine kolleger i DSUK.”

Båndet til Danmark

Der er stor forskel på kirkerne i DSUK, men der er også ligheder. Kirken i Toronto er i høj grad en migrantmenighed,

hvor Simon Kangas Larsen er den eneste ansatte, mens der i nogle af de andre kirker også er ansat assistenter. I kirker som New York, London og Paris kommer der også udstationerede danskere, som opholder sig midlertidigt i udlandet. Dem er der ikke så mange af i Toronto. De danske kirker i Sydslesvig er kirker for et dansk

mindretal i Tyskland med den historie og kultur, der knytter sig til grænselandet. Opgaverne varierer derfor i DSUK kirkerne, men alle er de et stykke Danmark. Opstået, fordi der har været nogle danskere, der har ønsket at etablere en dansk kirke og bevare båndet til Danmark.

En anden lighed er de årlige basarer. I Toronto

er der to årlige basarer. Basarerne er en vigtig indtægtskilde, for de danske kirker i Canada er selvfinansierede. Det er et årligt højdepunkt og meget festligt. ”De frivillige smører smørrebrød. Vi sælger danske varer og julepynt. Vi har masser af boder og loppemarked. Der er selvfølgelig også æbleskiver. Der er meget stolthed i, at menigheden selv samler pengene ind, og det betaler min løn og driften af vores kirke”, fortæller Simon Kangas Larsen. ☘

”Vores menigheder er vokset, fordi vi er blevet synlige på de digitale medier. Vi når langt flere. Det er det, jeg hører også fra mine kolleger i DSUK.”

”Jeg vil være præst for at forkyn-
de et vigtigt budskab. Så jeg ser
præsteembedet som et mulig-
hedsemped – man tager det
på sig og kan præge det”

**Stud.theol.
Morten Banggaard**

SAMTALE MED SOGNE- OG DIAKONIPRÆST

CAMILLA BALSLEV FAGE-PEDERSEN

PRÆSTEN OG KOMMUNEN

Diakoni er en kerneopgave i folkekirken. Det sociale arbejde i sognene omfatter julehjælp, besøgsvenner, sorggrupper og andre former for hjælp og omsorg for sårbare mennesker. I Odense har man, som i så mange andre kommuner, fået øjnene op for det sociale arbejde, der løftes i folkekirken. På kommunens initiativ er der nu etableret et formelt samskabelsesprojekt. Sognepræst Camilla Balslev Fage-Pedersen fortæller her om sit diakonale arbejde og samarbejdet med Odense Kommune

Der har været forskellige former for samarbejde mellem Odense Kommune og folkekirken gennem årene, men nu er samarbejdet om plejecentrene blev formaliseret. Det kom i stand, da kommunens økonomiudvalg besluttede, at der i alle forvaltninger skal være et profilprojekt, der handler om frivillighed på velfærdsinstitutioner. I Ældre-Handicapforvaltningen blev det plejecentrene. Det skulle handle om mere og bedre frivillighed. Det er et politisk krav, at der skal være en ekstern samarbejdspartner. På den baggrund blev Fyens Stift kontaktet for at høre, om de ville være ekstern samarbejdspartner i et sådant projekt, forklarer Camilla Balslev Fage-Pedersen.

Når kommunen valgte folkekirken som samarbejdspartner, skyldes det, at folkekirken har et andet værdisæt, vurderer Camilla Balslev Fage-Pedersen. "Vi møder mennesker, hvor de er. Vi bruger ikke ord som "plejehjemsbeboere". Vi taler om beboere eller mennesker og er meget opmærksomme på, at selv de meste syge mennesker har et ubetinget værd og en værdighed, og at det er et menneske med en livshistorie og med en sygdom, vi møder." Hun glæder sig over den anerkendelse der er i, at der bliver trukket på folkekirken og præsternes diakonale arbejde, men det er vigtigt at holde sig for øje, at det er

præstearbejde og ikke konsulentarbejde. Hun er selv blevet meget opmærksom på de forskellige værdier.

Til gudstjenester er der ikke forskel på folk

Camilla Balslev Fage-Pedersen har i samarbejde med sognepræst Lars Hagensen fra Hjallesø Provsti holdt demensgudstjenester på tværs af sognene i en del år. Udover Lars Hagensen indgår en organist, en fløjtenist og en leder af de frivillige i arbejdet. Der er en række praktiske forhold, som man skal være opmærksom på, så de har fundet to traditionelle sognekirker, hvor sognegården er bygget sammen med kirken. Det betyder, at det er nemmere at transportere folk fra kirkerummet ned til kaffen bagefter. Nu planlægges demensgudstjenesterne sammen med OK-Aktiv, som er en enhed i Odense Kommune, der står for aktiviteter på plejecentrene. OK-Aktiv tager sig af det praktiske med kørsel til og fra gudstjenesten og personale. I begyndelsen kom personalet i deres arbejdstøj. Nu kommer de i deres eget tøj, fordi de kunne se, at når man er til gudstjeneste, så er der ikke forskel på folk.

Corona skal ikke stå i vejen

En anden del af samarbejdet med kommunen består i at skabe rum for frivilligt arbejde. Der

"Vores præst er aktiv i alverdens samarbejder med den lokale skole og det lokale foreningsliv: Borgerforening, spejderne, Liv i By og Skole og provstiet. Han er fuld af gode ideer, og har - qua sine 35 år som præst hos os - masser af erfaring udi de praktiske gøremål ved forskellige arrangementer. I det daglige menighedsrådsarbejde har jeg som formand rigtig stor hjælp fra præsten."

Gurli Mose Pedersen
formand for menigheds-
rådet i Midt-Hanherred,
Jammerbugt Provsti

er i folkekirken – ikke mindst i det diakonale arbejde – en lang tradition for frivilligt arbejde. Camilla Balslev Fage-Pedersen forklarer, at diakonalt arbejde er evangeliet i praksis. ”Det, vi taler om på prædikestolen, skal gerne komme til udtryk i handlinger, inden vi mødes næste søndag. Ordene omsættes til handlinger. Det ligger i os som kristne mennesker.”

Hun er optaget af, hvordan de frivillige bliver mødt. Det er vigtigt at møde frivillige på en god måde, så de føler sig klædt på og anerkendt. Arbejdet har været begrænset under corona, men Camilla Balslev Fage-Pedersen håber, at der efter sommerferien er styr på pandemien, så forholdene kan blive mere normaliserede. ”En del af Odense Kommunes politik og vision er at arbejde sammen med frivillige. Vi har haft tradition for at mødes en gang årligt med kommunen, hvor vi erfaringsudveksler og bliver opmærksomme på, hvor vi kan have glæde af hinanden.

I det regi holdt vi en temadag for plejehjemsledere i starten af 2020, hvor præsterne deltog. Der blev etableret et samarbejde mellem forskellige præster og lokale plejehjem, men så kom corona og lagde det ned. Det skal vi kickstarte igen.

Potentiale for flere samarbejdsprojektet

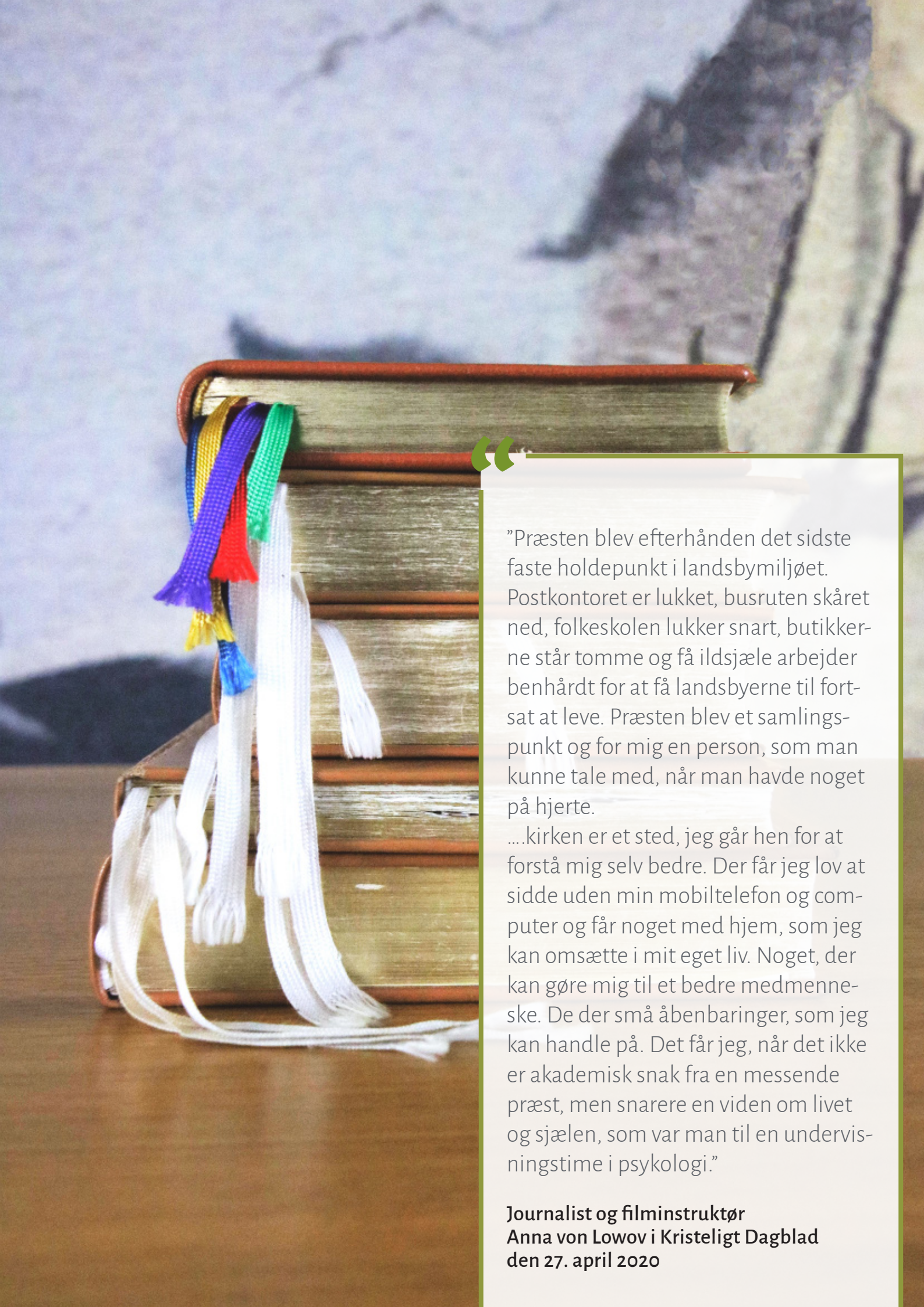
Diakonale opgaver har været en del af stillingsindholdet i alle de 10 år, som Camilla Balslev Fage-Pedersen har været sognepræst i Vor Frue Kirke i Odense. Et af de initiativer, som hun har sat i gang, er ”sommerbørn”. Et samarbejde på tværs af sognene i Skt. Knuds Provsti, Folkekirkens Tværkulturelle Samarbejde og Odense Valgmenighed. Fra begyndelsen har Odense Kommune også været involveret i projektet via Familiehuset.

”Sommerbørn” er et tilbud til børnefamilier, som ikke har mulighed for at holde ferie. ”Det kan der være mange grunde til. Det kan være på grund af syg-

”Vi har haft tradition for at mødes en gang årligt med kommunen, hvor vi erfaringsudveksler og bliver opmærksomme på, hvor vi kan have glæde af hinanden”

dom, arbejdsløshed eller andre årsager. Vi tilbyder så to dage, hvor børn deltager sammen med deres forældre. Vi står for det hele og sørger for transport, mad og fælles oplevelser. Vi giver dem et pusterum, hvor forældre og børn bare er sammen. En oplevelse, hvor forældrene ikke skal sige: Det har vi ikke råd til. De skal bare hygge sig. Oplevelserne har altid et element af kultur, så det også bliver en del af turen”.

I det hele taget er der udviklingspotentiale i forhold til andre diakonale opgaver, som folkekirken og kommunen kan samarbejde om. Der er for nyligt slået en stilling op som diakonipræst på Fyn, så mon ikke man kan forvente, at der etableres mere samarbejde mellem folkekirken og kommunerne om flere sociale opgaver?

”Præsten blev efterhånden det sidste faste holdepunkt i landsbymiljøet. Postkontoret er lukket, busruten skåret ned, folkeskolen lukker snart, butikkerne står tomme og få ildsjæle arbejder benhårdt for at få landsbyerne til fortsat at leve. Præsten blev et samlingspunkt og for mig en person, som man kunne tale med, når man havde noget på hjerte.

....kirken er et sted, jeg går hen for at forstå mig selv bedre. Der får jeg lov at sidde uden min mobiltelefon og computer og får noget med hjem, som jeg kan omsætte i mit eget liv. Noget, der kan gøre mig til et bedre medmenneske. De der små åbenbaringer, som jeg kan handle på. Det får jeg, når det ikke er akademisk snak fra en messende præst, men snarere en viden om livet og sjælen, som var man til en undervisningstime i psykologi.”

**Journalist og filminstruktør
Anna von Lowov i Kristeligt Dagblad
den 27. april 2020**

SOGNEPRÆST BIRGITTE KRAGH ENGHOLM FORTÆLLER OM AR-
BEJDET SOM BY PRÆST, SOM INSPIREREDE HENDE TIL AT BLIVE
KLOGERE PÅ FREMTIDENS FOLKEKIRKE OG PRÆSTEEMBEDE

FOLKEKIRKENS FREMTID

Erfaringer fra et arbejdsliv som både land- og by præst, blandet op med udsynet fra en stilling som kulturattaché i Australien, har givet sognepræst Birgitte Kragh Engholm inspiration til målrettet at undersøge, hvem hun er præst for i storpastoratet Vesterbro i København. Et feltarbejde, som åbnede døren til et kig ind i fremtiden gennem efteruddannelse på Institut for Fremtidsforskning

I 2012 landede sognepræst Birgitte Kragh Engholm på Vesterbro i København. Et stort bypastorat, hvor 7 sogne med hver deres profil er slået sammen til et pastorat. Hun blev ansat som sognepræst i Matthæuskirken med de 25-50-årige som indsatsområde. Forinden havde hun tilbragt seks år i Australien, som kulturattaché på den danske ambassade, mens ægtefællen var dansk præst i Sidney. Før Australien var hun sognepræst i et lille to sogns pastorat i Aalborg Stift, hvor en lokal efterskole og et galleri bevirkede, at hun fik mulighed for også at arbejde i krydsfeltet mellem kirke, kunst og kultur.

Hvordan griber man så arbejdet som sognepræst an, når man kommer tilbage til Danmark efter seks år i udlandet? I Birgitte Kragh Engholms tilfælde satte hun sig for målrettet at udforske lokalområdet. "Jeg brugte rigtig meget tid på at side på caféer og lytte. Jeg måtte finde ud af, hvilke mennesker, der er her. Hvad taler de om, hvad optager dem? Hvilke aviser læser de? Jeg har tilbragt formiddage og eftermiddage på caféer. Gået op og ned ad gaderne. Kigget på gallerierne, på opslag af arrangementer, på graffiti og forretningerne. Set på, hvad der fylder på Vesterbro."

Brobygning

Det grundige feltarbejde gav hende et

uvurderligt indblik i, hvem der bor på Vesterbro, og hvad der interesserer dem. Yoga og mindfulness var blandt de tendenser, som hun noterede sig på sine mange ekspeditioner. Som præst med indsatsområdet "de 25-50-årige" lå det derfor lige for at arbejde med de bløde åndeligt søgende og de spirituelle. Det resulterede i, at der nu er velbesøgte mindfulness gudstjenester onsdage kl. 17 i Matthæuskirken. At det er en succes, vurderer Birgitte Kragh Engholm også skyldes den målrettede kommunikation. Det hedder netop "mindfulness" og ikke meditationsgudstjeneste, fordi hun bygger bro til brugerne på Vesterbro ved at være bevidst om, hvilke ord, der bruges i lokalområdet.

"Et andet tilbud er De Filosofiske Saloner på Vesterbro, hvor omdrejningspunktet også er at skabe kvalitet, der giver mening for folk. "Gæsterne og deres egne eksistenstanker er udgangspunktet for både oplæg og samtaler, så vi taler hverken klima, fordelingspolitik eller økonomiske modeller i salonerne. Vi taler om vrede, skam og håb. Vi diskuterer eksistensbegreber. Dem kan folk forstå, fordi de kender begreberne fra deres egen verden. Vi skaber forbindelse mellem deres egen verden og den kristne fortælling. Det skal vi altid gøre". Netop den forbindelse er ifølge Birgitte Kragh Engholm, noget af

det, fremtidsforskningen har lært hende. For vi er i en tid, hvor individualisering er ved at tage fart. Derfor skal man være skarp på, at folk gerne vil den store fortælling, men de skal kunne spejle deres egen historie i den.

Fremtiden lover godt, men vi skal lytte

De sidste årtier har været præget af vækst og konkurrence. Det er vi ved at lægge bag os, vurderer Birgitte Kragh Engholm. Nu bevæger vi os hen mod et mere værdibaseret samfund. Luksus er ikke længere noget, man køber sig til. Luksus kan defineres som nydelse og normalt forbeholdt de få. Mærkevarerne erstattes af muligheden for at gå offline, i skoven eller i kirke.

En anden tendens er individualisering. Det betyder ikke, som Birgitte Kragh Engholm ser det, at der ikke er behov for fællesskab. Forskellen er, at folk ikke træder i de fodspor, som generationerne før har gjort. Det er en helt afgørende forskel fra tidligere. Fremtiden er, at der stilles

"Vi har sjældent stået så godt, som vi gør nu. Vi har historisk gode muligheder for at skabe en folkekirke, som er folkets kirke."

spørgsmål, og der forhandles. Skal vores barn døbes? Skal det være vores tradition? Det kan godt være, at familien har holdt jul i generationer, men skal det være min og vores tradition?

Når det er sagt, er Birgitte Kragh Engholm ikke i tvivl om, at folkekirkens fremtid er lovende.

"Vi har sjældent stået så godt, som vi

gør nu. Vi har historisk gode muligheder for at skabe en folkekirke, som er folkets kirke. Det kræver blot, at vi lytter, og vi skal selvfølgelig blive ved med at være en kirke, der har kristeligt indhold."

Branding af varerne i folkekirken

Samarbejdet med Martin Lindstrøm i Australien har skærpet hendes opmærksomhed på branding. Martin Lindstrøm er en dansker med et stort internationalt navn indenfor branding. Skal man sælge kakao fra Nestlé i Indien, sætter man ikke bare kakaoæskene på hylden i supermarkedet. Der laves grundige undersøgelser af, hvem der køber ind, hvad betyder farver, og hvor skal varen placeres? Den tilgang har Birgitte Kragh Engholm taget med i sit folkekirkelige arbejde. En erfaring hun har glæde af, og hun anbefaler, at folkekirken tager markedsføringen lidt mere alvorlig.

"Folkekirken bør reflektere mere over, hvordan vi kan være relevante, og hvad skal der til", lyder opfordringen. Ikke at man bare skal følge strømme ureflekteret. Det skal altid have relevans og en kristelig forankring. "Det er let at få folk ind i kirken. Opgaven er, at der skal være et kristent indhold. Vi skal slå ørerne ud, lytte og se, hvem de mennesker er, og hvad deres behov er. Arbejdet bærer frugt, når det, vi gør og fortæller, har en afsmittende effekt på deltagerne." ☸

ANNETTE BROUNBJERG BENNEDSGAARD

Formand, Provsteforeningen

Fra Provsteforeningen skal der lyde et stort tillykke med Præsteforeningens første 125 år!

Tillykke med udviklingen fra standsforening til fagforening!

Den forandring er vi fælles om.

Tak for godt samarbejde og fælles kamp for bedre løn- og arbejdsforhold.

Tak for åbenhjertig og ærlig dialog om udfordringen ved at være fagforening med bisidderpligt for både præster, provster og biskopper – også i svære indbyrdes konflikter.

Når overskriften til denne fødselsdagshilsen kunne være PREP, Praktiske Redskaber til Engageret Parforhold, skyldes det selvsagt, at 125 års samliv i medgang og modgang ikke altid har været en dans på roser.

Men parterapien er indtil videre lykkedes. Selv om det aldrig er nogen naturlov, så er vi stadig sammen, slider med at få parforholdet til at fungere i det, der af nogle er kaldt et godt historisk arrangeret fornuftsægteskab.

Vi er ikke i mål, hverken med

provsternes lønprojekt eller den svære balance at være fagforening både for dem, der leder andre og de andre. Men vi er blevet omkring det samme bord med vilje og holdning til at finde fælles holdbare løsninger.

Så fra Provsteforeningen ser vi frem til fortsættelsen – også når det er den svære samtale, der skal til.

KARIN SCHMIDT ANDERSEN

Formand for Dansk Organist og Kantor Samfund

Præsteforeningens og DOKS' medlemmer arbejder tæt sammen i den folkekirkelige hverdag. Et medlem af Præsteforeningens hovedbestyrelse beskrev engang meget rammende, hvordan en god relation mellem præst og organist gør dem begge bedre. I gudstjenesten kan det opleves som at blive løftet af den anden, så man er i stand til at yde mere på sit eget felt. Med hver sin faglighed og fra hvert sit sted beriger man hinandens præstation til gavn for helheden.

Som på den lokale arbejdsplads, hvor teolog og musiker arbejder på en fælles sag, er der gode grunde til, at DOKS og Præsteforeningen

arbejder sammen. Historien bekræfter, at organisationerne ved at stå sammen om fælles anliggender har stået stærkere og opnået mere, end man kunne have gjort hver for sig. Præsteforeningen og DOKS har naturligvis ikke altid samme synsvinkel eller samme interesser, og netop derfor sætter DOKS stor pris på den respektfulde og samarbejdende tilgang, som Præsteforeningen har udvist gennem årene. Trods forskelligheder er vore organisationer i fællesskab optaget af, at folkekirken skal være en god arbejdsplads for dedikerede medarbejdere.

I Akademikerne er vore foreninger tæt forbundet i fællesrepræsentati-

onen TOAC. Som de folkekirkelige fagforbund har vi et særligt bånd, og dette er en kærkommen lejlighed til at takke Præsteforeningen for det frugtbare samarbejde såvel politisk som på sekretariatsniveau. DOKS påskønner Præsteforeningens loyalitet og indsats for at fremme også DOKS' synspunkter i den akademiske sammenhæng.

Med alle gode ønsker for Præsteforeningens fremtid og i forventning om et fortsat godt samarbejde mellem vore medlemmer og organisationer ønsker DOKS hjerteligt tillykke med de 125 år.

Præsteforeningens formænd

1897-1905	Julius Friis-Hansen
1905-1911	H. Ostenfeld
1911-1914	H. Hoffmeyer
1915-1920	M.K. Mogensen
1920-1931	A. Birke
1931-1934	P. Barsøe
1934-1950	C.J. Scharling
1950-1962	Carl Bay
1962-1963	Johs. Eilschou Holm
1964-1966	Richard Fauerskov Laursen
1966-1970	Carl Nepper-Christensen
1970-1978	Olav C. Lindegaard
1978-1982	Karen Horsens
1982-1986	Erling Albinus
1986-1988	Knud Møller
1988-1994	Kjeld Holm
1994-1995	Kresten Drejergaard
1995-2003	Peter A. Krogsøe
2003-2006	Helle Christiansen
2006-2007	Sabine Bech-Hansen
2007-	Per Bucholdt Andreasen

Sekretariatsledere

1966-1980	Preben Schilder
1980-1995	Asger Gewecke
1995-2017	Hans Christian Andersen
2017-	Jette Frederiksen

Præsteforeningen

Redaktionen er afsluttet den 29. august 2021.

Redaktion og fotos:

Signe Ettrup, se@praesteforening.dk

Opsætning:

Sara Skov Finnél, ssf@praesteforening.dk